

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE**

DIRECȚIA GENERALĂ
ÎNVĂȚĂMÂNT
PREUNIVERSITAR

DIRECȚIA PENTRU
ÎNVĂȚĂMÂNT ÎN LIMBILE
MINORITĂȚILOR

CENTRUL
NAȚIONAL DE EVALUARE ȘI
EXAMINARE

Anexa nr.1 la MECȘ nr. 5575/28.10.2015

**CONCURS PENTRU OCUPAREA POSTURILOR DIDACTICE/
CATEDRELOR DECLARATE
VACANTE/ REZERVATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL
PREUNIVERSITAR**

**PROGRAMA
PENTRU**

DISCIPLINELE

**LIMBA ȘI LITERATURA CEHĂ MATERNĂ, METODICA
PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CEHE MATERNE**

**SPECIALIZAREA
ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/
PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR**

**- București -
2015**

A. NOTĂ DE PREZENTARE

Programa se adresează învățătorilor, institutorilor și profesorilor pentru învățământul primar, din unitățile școlare cu predare în limba cehă maternă, care s-au înscris și vor susține concursul pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar.

În elaborarea programei s-au avut în vedere următoarele principii:

- principiul continuității formării inițiale și continue, realizat prin evoluție în carieră și dezvoltare profesională;
- principiul coerenței modular-tematice a programei, asigurat prin articularea proiectării ei, prin modul de elaborare a competențelor generale și specifice, prin modul de selectare a conținuturilor ce vor face obiectul evaluărilor vizate, prin diversitatea formelor și a strategiilor evaluative sugerate pentru a fi utilizate în contextul acestor examinări;
- principiul adecvării și armonizării finalităților și a conținuturilor învățământului primar românesc cu direcțiile și spiritul schimbărilor din societate;
- principiul optimizării și inovării activității în învățământul primar, prin asimilarea celor mai noi achiziții din științele educației și din științele conexe.

Programa concursului pentru ocuparea posturilor didactice/ catedrelor declarate vacante/ rezervate în învățământul preuniversitar a învățătorilor/ institutorilor/profesorilor pentru învățământ primar cu predare în limba cehă maternă vizează competențe abordabile din perspectiva dimensiunii cognitive, procedural-aplicative și atitudinale și propune o tematică ce corespunde tendințelor în evoluția disciplinelor. Este structurată pe două secțiuni:

- *secțiunea 1* – discipline de specialitate -Limba și literatura cehă maternă;
- *secțiunea 2* – metodică predării disciplinelor de specialitate -Metodica predării limbii și literaturii cehe materne,

B. COMPETENȚE SPECIFICE PENTRU ÎNVĂȚĂTORI/INSTITUTORI/ PROFESORI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT PRIMAR CU PREDARE ÎN LIMBA CEHĂ MATERNĂ

Competențe de comunicare și relaționare:

- utilizarea conceptelor și teoriilor moderne de comunicare: orizontală/ verticală, complexă, diversificată și specifică;
- manifestarea comportamentului empatic și a „orientării helping”;
- proiectarea, conducerea și realizarea procesului instructiv-educativ, ca un act de comunicare;
- facilitarea comunicării învățător/ institutor-copii-părinți- alte cadre didactice;
- valorificarea metacomunicării în optimizarea relațiilor între cadre didactice;
- exprimarea orală cursivă, înțelegerea și utilizarea corectă a semnificațiilor structurilor verbale/ orale, a semnificațiilor mijlocite de limbajul scris;
- utilizarea creativă și expresivă a limbajului oral;
- accesarea diverselor surse de informare în scopul documentării;
- derularea unor proiecte de parteneriat școală-familie-comunitate.

Competențe metodologice:

- utilizarea adecvată a cunoștințelor de didactică generală, de didacticile disciplinelor, de psihologie și pedagogie școlară/ pedagogia învățământului primar în proiectarea și desfășurarea activității didactice cu copiii;
- proiectarea conținuturilor instructiv-educative în acord cu prevederile programei și cu nivelul grupei/ clasei la care învățătorul/ institutorul își desfășoară activitatea;
- utilizarea optimă a factorilor spațio-temporali, în vederea eficientizării procesului instructiv-educativ;
- proiectarea și utilizarea de strategii didactice eficiente în procesul de predare-învățare-evaluare;
- aplicarea corectă a pedagogiei învățământului primar în procesul de predare-învățare-evaluare;
- abordarea praxiologică a teoriilor cognitive moderne, în vederea stimulării, formării și dezvoltării capacităților de cunoaștere ale elevului;
- manifestarea unei conduite metodologice flexibile și inovative în plan profesional:
 - Utilizarea corectă a limbii cehă în receptarea și producerea mesajelor scrise;
 - Utilizarea registrelor stilistice diferite, în funcție de contextual comunicational;
 - Folosirea instrumentelor de interpretare și analiză stilistică a diferitelor texte literare și nonliterare;
 - Aplicarea conceptelor operaționale în activitatea de interpretare a textelor;
 - Argumentarea în scris a opiniilor personale;
 - Cunoașterea și aplicarea cunoștințelor de fonetică, lexic, morfologie și sintaxă în construirea propriului mesaj;
 - Relevarea valorilor morale și estetice ale textului;
 - Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de limba și literatura cehă maternă și metodică predării acestora;
 - Utilizarea tehnicilor de activitate intelectuală;
 - Integrarea în activitatea didactică a tipurilor diferite de lecții;
 - Utilizarea creatoare a metodelor de învățământ în cadrul predării limbii cehă.

Competențe de evaluare și autoevaluare a activității didactice:

- utilizarea conceptelor cu care operează evaluarea și a teoriilor moderne în domeniu;
- proiectarea unei evaluări eficiente, organic integrată în activitatea instructiv-educativă;
- utilizarea strategiilor adecvate de evaluare/ autoevaluare individuală/ de grup, precum și a strategiilor de interevaluare.

Competențe psiho-sociale:

- selectarea și aplicarea unor comportamente prosociale adecvate, de adaptare eficientă și rapidă la schimbările sociale și la provocările existente;
- operarea cu metode și tehnici eficiente de cunoaștere a naturii umane, în vederea unei comunicări eficiente cu toți partenerii;
- identificarea și aplicarea unor metode și mijloace eficiente de lucru cu copiii, pentru stimularea și facilitarea procesului de socializare a acestora;
- identificarea situațiilor conflictuale într-o relație, analizarea acestora și rezolvarea optimă a conflictului, prin aplicarea unui management eficient, care să valorifice influențele educaționale pozitive ale conflictului;
- asumarea rolului social pentru care a optat, în contextul unei imagini de sine adecvate propriei personalități și propriului status profesional deținut.

Competențe tehnice și tehnologice:

- adoptarea unei conduite psihopedagogice inovatoare în plan profesional;
- selectarea metodelor optime în vederea asigurării formării deprinderilor practice.

C. TEMATICA ȘTIINȚIFICĂ PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

I. Limba cehă

1. Fonetică și fonologie. Asurzirea consoanelor sonore înainte de pauză(vûz rostit vûs, zub rostit zup, lov rostit lof etc.) și înainte de o consoană surdă (polévka rostit poléfka, vozka rostit voska, obchod rostit opchot etc.). Alternanțe vocalice și consonantice în tema cuvântului : pes – psa, otec – otce, otče! Bûh – Bože! babička – o babičke, sestra – sester, vítr- větru, dílo – děl, nést – nese, houba – hub, český hudebník – čeští hudebníci, vyčistit – vyčištěn, mazat – maže, etc.
2. Ortografie și ortoepie. Scrierea y,ý după consoanele ambigui (*obojetné souhlásky* : b, f, l, m, p, s, v, z): být, lysý, mýdlo, pyšný, syr, výr, fyzika, jazyk etc. Regulile despărțirii cuvântului în silabe. Utilizarea semnelor depunctuație .
3. Morfologie. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Substantivul: clasificare în nume comune (apelative) și nume proprii. Categoriile gramaticale ale substantivelor : genul, numărul, cazul; subcategoria *animate* – *inanimate* la masculine. Declinarea substantivelor. Tipurile de declinare (paradigmele) din cadrul fiecărui gen gramatical. Principalele procedee de formare a substantivelor: derivarea cu sufixe, cu prefixe, compunerea. Adjectivul. Adjective cu formă lungă (mladý) și scurtă (mlád) – utilizarea lor în propoziție. Adjective posesive: sousedův / tetin byt. Formele de declinare ale adjectivelor. Pronumele și felurile lor; declinarea pronumelor. Numerales – felurile și formele lor de declinare. Verbul. Categoriile gramaticale ale verbului: modurile, timpurile, diatezele (activă, pasivă și reflexivă), aspectul verbal. Clasele de conjugare ale verbelor: conjugarea I : nést, péct, brát, mazat, umřít; a II-a : tisknout, vinout, začnout; a III-a: krýt, kupovat; a IV-a: prosit, trpět, sázet; a V-a: dělat. Adverbul - clasificarea adverbilor după sens: adverbe de loc, de timp, de mod. Gradele de comparație ale adverbilor și ale adjectivelor . Prepoziții, conjuncții, intejecții, particule.
4. Sintaxă. Sintaxa propoziției. Părțile principale și secundare de propoziție. Sintaxa frazei. Tipurile de fraze formate prin coordonare sintactică și felurile propozițiilor subordonate.
5. Probleme de stilistică: stilurile funcționale; tipurile de text receptate: narative, descriptive, dialogate, informative, argumentative; stil direct, stil indirect, stil indirect liber.

II. Literatura cehă

1. Conceptul de literatură cehă. Periodizare. Genuri și specii literare.
2. Literatura medievalității cehe. Cele mai vehi scrieri păstrate: Hospodine, pomiluj ny! Píseň ostrovská. Literatura de expresie latină: Kosmovakronika. Literatura secolului al XIV-lea: Dalimilova kronika, Staročeské satiry, literatura din perioada husită și posthusită: Ján Hus, Petr Chelčický. Perioada umanismului: Viktorin Kornel ze Všehrad, Jan Blahoslav ; Kralická bible. Perioada barocului: Ján Amos Komensky, Adam Michna z Otradovic, Bohuslav Balbín.
3. Literatura cehă modernă. Perioada de început a epocii renașterii naționale și spirituale a poporului ceh (literatura národního obrození): Antonín J. Puchmajer, Josef Dobrovský, Josef Jungmann, Václav Hanka, František Ladislav Čelakovský. Romantismul: Karel Hynek Mácha, Karel Jaromír Erben, Božena Němcová, Josef Kajetan Tyl. Critica regimului politic: activitatea lui Karel Havlíček Borovský.
4. Realismul. Proza lui Ján Neruda. Principalele orientări ale realismului critic ceh: proza de inspirație rurală : Tereza Nováková, Antal Stašek, bratři Mrštíkové, Karel Václav Rais, scrierile de tentă social politică: Svatopluk Čech, Josef Václav Sládek, drama realistă: Gabriela Preissova. Romanul istoric: Alois Jirásek. Proza de inspirație pozitivistă: Jakub Arbes. Creația artistică a lui Jaroslav Vrchlický.
5. Literatura cehă la cumpăna veacurilor al XIX-lea – al XX-lea și în primele două decenii ale secolului trecut. Modernismul literar ceh (Česká moderna): impresionismul și simbolismul: Antonin Sova, Otakar

Březina; decadentismul : Karel Hlaváček; poezia revoltei anarhice împotriva societății burgheze (creația poetică de debut a lui St.K.Neuman), și cea îndreptată împotriva asupririi sociale și a politicii de deznaționalizare a cehilor din Silezia (Petr Bezruč), vitalismul (Fráňa Šrámek), proslăvirea civilizației moderne(St.K.Neumann); poezia cu tematică socială: Jiří Wolker. Ridiculizarea militarismului birocratic austro-ungar: Jaroslav Hašek.

6. Literatura cehă în perioada interbelică: Karel Čapek, Vítězslav Nezval, Vladislav Vančura, Ivan Olbracht, Marie Majerov, Jaroslav Seifert, Karel Poláček.

Literatura cehă după anul 1945 și cea contemporană: Zdeněk Pluhař, Jan Otčenášek, Bohumil Hrabal, Václav Havel (activitatea de eseist politic și cea de dramaturg).

BIBLIOGRAFIE PENTRU DISCIPLINA DE SPECIALITATE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ CEHĂ MATERNĂ

Československá akademie věd, Mluvnice češtiny, I – III, Praha, Academia.,1986/87.

Kolektiv autorů, Příruční mluvnice češtiny, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 1996.

ČSAV, Pravidla českého pravopisu, Praha, Nakl. ČSAV, 1975.

Miroslav Grepl, Petr Karlík, Skladba spisovné češtiny, Praha, Nakl.SPN, 1986.

Vladimír Smilauer, Novočeské tvorení slov, Praha, SPN, 1971.

ČSAV, Dejiny česke literatury, I-III, Praha, Nakl.ČSAV, 1959-1961.

Lubor Machala, Eduard Petrů a kolektiv, Panorama česke literatury (Literární dějiny od počátku do současnosti), Olomouc, Nakl, Rubico, 1994.

Jan Lehár, Alexander Stich, Jaroslava Janáčková, Jiří Holý, Česká literatura od počátku k dnešku, Praha, nakl. Lidové noviny, 1998.

Tiberiu Pleter, Výbor z moderní české literatury, București, EDP, 1992.

D. TEMATICA PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE – METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CEHE MATERNE

1. Conceptul de metodică a predării limbii materne. Sistemul unitar, principiile educației integrate a limbii materne.
2. Bazele psihice ale predării/învățării citirii. Pregătirea citirii, fundamentarea învățării scrisului.
3. Problemele de bază ale învățării citirii. Algoritmul învățării literelor prin metoda fonetică, analitico - sintetică, procedeele învățării citirii legate.
4. Lectura explicativă a textului, procedeele dezvoltării citirii cu voce tare și exprimării corecte.
5. Obiectivele, procedeele analizei textului literar (epice, lirice). Metode de învățare a citirii independente.
6. Învățarea sistemului de semne ale scrisului: învățarea scrierii literelor și legarea literelor.
7. Metodele dezvoltării deprinderilor de scriere. Dezvoltarea simultană a scrisului și scrierii corecte.
8. Dezvoltarea vorbirii, caracteristicile vorbirii copiilor, tipuri de vorbire. Conștientizarea principiilor comunicării, dezvoltarea vorbirii prin jocuri de rol.
9. Obiectivele și strategiile dezvoltării vorbirii (exerciții la nivel morfologic și sintactic).
10. Tipuri de lecții.
11. Pregătirea cadrului didactic pentru lecție.
12. Rolul materialului didactic la lecții.
13. Modalități de realizare a competențelor cadru și a celor specifice prevăzute de programa școlară pentru ciclul primar (metode, activități de învățare, conținuturi).
14. Proiectarea, realizarea și evaluarea lecțiilor de limbă cehă maternă

BIBLIOGRAFIE PENTRU METODICA DISCIPLINEI DE SPECIALITATE - METODICA PREDĂRII LIMBII ȘI LITERATURII CEHE MATERNE

Cerghit, I. - Perfecționarea lecției în școala modernă, E.D.P., București, 1983

Cristea, S. – Dicționar de pedagogie, Editura Litera, Chișinău, 2002

***Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici, *Program de formare continuă de tip "blended learning" pentru cadrele didactice din învățământul primar, proiect POSDRU/87/1.3/S/63113 (beneficiar MECS)*, suport de curs, 2012

***Ghid de evaluare pentru învățământul primar, SNEE, București, 1999

Jaromíra Šindelářová – Svatava Škodová, *Čeština jako cizí jazyk*, Praha, 2013

Jana Langhamerová, *Aktivizující metody výuky na prvním stupni základní školy*, Brno, 2007

Milan Polák, *Didaktika českého jazyka*, SPN, Praha, 2010

Čechová M. a kol., *Čeština a její vyučování. Metodika českého jazyka*, SPN, Praha, 1998

Kostečka J., *Do světa češtiny jinak*, Jinočany, H+H, 1993

NOTĂ: Bibliografia pentru metodica de specialitate include și planurile cadru, programele școlare, precum și manualele cuprinse în catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

GRUP DE LUCRU :

Coordonator: prof. Viera Timar, insp. de specialitate pt. minoritatea cehă MECS

Membri:

1. Gecse Alena, învățător, Gr. I, Liceul Tehnologic "Clisura Dunării" Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin
2. Bouda Iosif, prof. învățământ primar, Gr. I, Școala Gimnazială Gîrnic, jud. Caraș-Severin, metodist limba cehă ISJ Caraș-Severin